

Проект фінансується Європейським Союзом

Проект впроваджується Міжнародною благодійною організацією «Екологія – Право – Людина» у партнерстві з Громадською організацією «Екологічні ініціативи»

ПРОБЛЕМА УКРАЇНИ В КОНЦЕПТУАЛЬНО НЕ ПРАВИЛЬНИХ ПІДХОДАХ ДО ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ (ТЕЗИ)

Зміст публікації є виключною відповідальністю
МБО «Екологія–Право–Людина» і жодним чином не може вважатися таким,
що відображає погляди Європейського Союзу.

Тверді побутові відходи захоронюються на сміттєзвалищах, а не повторно використовуються, переробляються, компостуються.

В Україні 95,3 % твердих побутових відходів захоронюється на сміттєзвалищах. Серед усіх населених пунктів лише 1,9 % охоплено сортуванням відходів.

У 2016 році в Україні захоронено на 1,2 % більше побутових відходів у порівнянні з 2015 роком.

В Україні відбувається збільшення обсягів утворення відходів та захоронення їх на сміттєзвалищах, які у більшості не відповідають вимогам екологічної безпеки. Їх налічується близько 5,5 тис. санкціонованих, і не санкціонованих станом на 2016 рік – 27 тис. Несанкціоновані сміттєзвалища за даними Мінрегіону у 2016 році були ліквідовані.

В Україні є тенденція до збільшення захоронення побутових відходів, а не впровадження повторного використання, перероблення, компостування, як це відбувається в країнах ЄС. Але ситуація в регіонах відрізняється. До прикладу, у Волинській і Луганській областях найменша частка населених пунктів охоплена збором ТПВ. В той час, як у Вінницькій області роздільно сортується мокра і суха фракції відходів. У Донецькій і Вінницькій областях на сміттєзвалищах збирається метан, спалюється та виробляється електроенергія для населення.

Поводження з небезпечними відходами. Відпрацьовані люмінесцентні лампи, відпрацьовані батарейки, медичні відходи, непридатні і заборонені до використання пестициди, WEEE – відсутність системи збору та екологічно безпечних технологій з переробки.

На жаль задокументована кількість ліцензованих підприємств щодо поводження з небезпечними відходами не відповідає їхній фактичній спроможності. Близько 300 ліцензіатів за попередні роки отримали ліцензії на поводження з небезпечними відходами до 2016 року. Більшість ліцензіатів не має технологій з перероблення небезпечних відходів, але мають ліцензії. Ліцензіати збирають небезпечні відходи, маючи ліцензії, але не маючи відповідних технологій, викидають їх у лісопосадки, придорожні смуги, сміттєзвалища.

ЕПЛ співпрацює і допомагає Мінприроди у проведенні перевірок ліцензіатів щодо того, на скільки технології, умови і документація відповідають заявленим в ліцензіях. В результаті нашої спільної дії більшості підприємств Мінприроди анулювало ліцензії. Таким чином, ми прагнемо навести лад у сфері поводження з небезпечними відходами і створити умови для розвитку екологічно безпечних підприємств.

Поводження з пестицидами. В Україні проблемою є надмірне та безконтрольне використання пестицидів, в тому числі тих, які заборонені в Європі, що завдає нищівної шкоди довкіллю та здоров'ю людей. Державні органи не здійснюють контролю за внесенням пестицидів, за рівнями забруднення, не відслідковують, які пестициди і в якій кількості вносяться. Відсутні атестовані лабораторії у державних органах, які могли б контролювати вміст пестицидів у воді, ґрунтах, повітрі. ЕПЛ підняло цю проблему на національному та європейському рівні. Для вирішення проблеми ЕПЛ запропонувало законодавчі зміни для забезпечення контролю за використанням пестицидів та заборони використання пестицидів, які визнані токсичними у Європі.

Законодавство. Для концептуальних змін підходів до поводження з відходами необхідна зміна національної політики у цій сфері. І саме з цією метою розроблена Національна стратегія поводження з відходами, фінальна версія якої була оприлюднена у липні 2017 року. ЕПЛ вважаємо, що дана стратегія є своєрідним проривом у цій сфері. Стратегією передбачається надання переваги європейським підходам до поводження з відходами у такій пріоритетності: запобігання утворенню, підготовка до повторного використання, перероблення, утилізація (відновлення енергії), видалення. Кінцева версія стратегії ще не затверджена і тривають консультації з громадськістю. ЕПЛ активно залучена в цей процес, надає пропозиції, рекомендації.

Дуже важливим кроком є прийняття рамкового закону про відходи, який встановлюватиме основні вимоги та підходи до поводження з відходами. Такий законопроект зареєстрований у ВРУ, але потребує суттєвого доопрацювання.

У ВРУ зареєстровано законопроект про упаковку та відходи упаковки, який підтримується бізнесом. Даний законопроект потребує доопрацювання, оскільки апроксимує лише окремі європейські підходи та вимоги.

Системні зміни у сфері поводження з відходами не можливі без зміни свідомості людей. Важливо не лише на законодавчому рівні врегулювати питання поводження з відходами, але проводити інформаційну кампанію для підвищення екологічної свідомості населення. ЕПЛ співпрацює з медіа, готує інфографіки, статті, брошури, бере участь у теле- і радіопередачах.